

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

10. veebruar 2022*

Eelotsusetaotlus – Kehtivus – Õigusalane koostöö tsiviilasjades – Abielu lahutamise avalduse kohtualluvus – ELTL artikkel 18 – Määrus (EÜ) nr 2201/2003 – Artikli 3 lõike 1 punkti a viies ja kuues taane – Kohtualluvuse kindlaksmääramisel nõutud riigis viibimise aja erinev pikkus – Asja arutava kohtu asukoha liikmesriigi kodanikust alalise elaniku ja mittekodanikust alalise elaniku eristamine – Diskrimineerimine kodakondsuse alusel – Puudumine

Kohtuasjas C-522/20,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Oberster Gerichtshofi (Austria kõrgeim üldkohus) 29. septembri 2020. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 19. oktoobril 2020, menetluses

OE

versus

VY,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: teise koja president A. Prechal kolmanda koja presidendi ülesannetes, kohtunikud J. Passer, F. Biltgen, L. S. Rossi (ettekandja) ja N. Wahl,

kohtujurist: M. Szpunar,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: M. Balta ja T. Haas,
- Euroopa Komisjon, esindajad: M. Wasmeier ja M. Wilderspin,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab nõukogu 27. novembri 2003. aasta määruse (EÜ) nr 2201/2003, mis käsitleb kohtualluvust ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist kohtuasjades, mis on seotud abieluasjade ja vanemliku vastutusega, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1347/2000 (ELT 2003, L 338, lk 1; ELT eriväljaanne 19/06, lk 243), artikli 3 lõike 1 punkti a kuuenda taande kehtivust ja selle sätte võimalikust kehtetusest tuleneda võivaid tagajärgi.
- 2 Taotlus on esitatud OE ja tema abikaasa VYi vahelises kohtuvaidluses seoses nende abielu lahutamise avaldusega, mis on esitatud Austria kohtutele.

Õiguslik raamistik

- 3 Nõukogu 29. mai 2000. aasta määruse (EÜ) nr 1347/2000 abieluasjade ja vanemliku vastutusega abikaasade ühiste laste eest seotud asjade kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta (EÜT 2000, L 160, lk 19; ELT eriväljaanne 19/01, lk 209), mis tunnistati määrusega nr 2201/2003 kehtetuks alates 1. märtsist 2005, põhjendus 12 oli sõnastatud järgmiselt:

„Määruses tunnistatud kohtualluvuse põhimõtted rajanevad eeskirjal, et asjaomase poole ning kohtualluvust teostava liikmesriigi vahel peab olema tegelik side; teatavate põhimõtete kaasamise otsus lähtub asjaolust, et need on eri riikide õigussüsteemides olemas ning teised liikmesriigid tunnustavad neid.“

- 4 Määruse nr 2201/2003 põhjendus 1 on sõnastatud nii:

„Euroopa Ühendus on seadnud eesmärgiks luua vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala, kus on tagatud isikute vaba liikumine. Sellise ala loomiseks peab ühendus muu hulgas tsiviilasjades tehtava õiguslase koostöö valdkonnas vastu võtma siseturu nõuetekohaseks toimimiseks vajalikud meetmed.“

- 5 Sama määruse artikli 1 „Kohaldamisala“ lõikes 1 on sätestatud:

„Käesolevat määrust kohaldatakse järgmisi valdkondi käsitlevate tsiviilasjade suhtes igat liiki kohtutes:

- a) abielulahutus, lahuselu või abielu kehtetuks tunnistamine;

[...]“.

- 6 Selle määruse artiklis 3 „Üldine kohtualluvus“ on sätestatud:

„1. Abielulahutuse, lahuselu ja abielu kehtetuks tunnistamisega seotud asjad on selle liikmesriigi kohtu alluvuses,

- a) kelle territooriumil:

- on abikaasade alaline elukoht [mõiste „alaline elukoht“ asemel on edaspidi kasutatud täpsemat vastet „harilik viibimiskoht“] või
- oli abikaasade viimane [harilik viibimiskoht], kui üks neist veel elab seal, või
- on kostja [harilik viibimiskoht] või
- on ühistaotluse puhul ühe abikaasa [harilik viibimiskoht] või
- on hageja [harilik viibimiskoht], kui ta on seal elanud vähemalt aasta vahetult enne taotluse esitamist, või
- on hageja [harilik viibimiskoht], kui ta on seal elanud vähemalt kuus kuud vahetult enne taotluse esitamist ja ta on kõnealuse liikmesriigi kodanik või, Ühendkuningriigi ja Iirimaa puhul, kui seal on tema alaline asukoht;

b) kelle kodanikud mõlemad abikaasad on või, Ühendkuningriigi ja Iirimaa puhul, kus on mõlema abikaasa alaline asukoht.

2. Käesoleva määruse kohaldamisel on alalisel asukohal sama tähendus, mis Ühendkuningriigi ja Iirimaa õigussüsteemides.“

7 Sama määruse artiklis 6 „Artiklite 3, 4 ja 5 kohane erandlik kohtualluvus“ on ette nähtud:

„Abikaasat:

- a) kelle [harilik viibimiskoht] asub liikmesriigi territooriumil; või
- b) kes on liikmesriigi kodanik või, Ühendkuningriigi ja Iirimaa puhul, kelle alaline asukoht on ühes viimati nimetatud liikmesriikidest,

võib teises liikmesriigis kohtusse kaevata üksnes kooskõlas artiklitega 3, 4 ja 5.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 8 Itaalia kodanik OE ja Saksamaa kodanik VY abiellusid 9. novembril 2011 Dublinis (Iirimaa).
- 9 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu andmetel lahkus OE 2018. aasta mais abielupaari ühisest harilikust viibimiskohast Irimaal ja elas alates 2019. aasta augustist Austrias.
- 10 28. veebruaril 2020 ehk pärast enam kui kuus kuud Austrias elamist esitas OE Bezirksgericht Döblingile (Döblingi esimese astme kohus, Austria) avalduse lahutada tema abielu VYga.
- 11 OE väidab, et muu liikmesriigi kui kohtu asukohariigi kodanikul on kodakondsuse alusel diskrimineerimise keelu põhimõttest tulenevalt õigus pöörduda selles riigis abielu lahutamiseks kohtusse määruse nr 2201/2003 artikli 3 lõike 1 punkti a kuuenda taande alusel juba siis, kui ta on elanud seal vaid kuus kuud vahetult enne abielu lahutamise avalduse esitamist, mis tähendaks, et välistatud on selle sätte viienda taande kohaldamine, milles on nõutud, et vahetult enne avalduse esitamist peab isik olema riigis elanud vähemalt aasta.

- 12 Bezirksgericht Döbling (Döblingi esimese astme kohus) jättis 20. aprilli 2020. aasta määrusega OE avalduse läbi vaatamata, sest leidis, et asja lahendamine ei kuulu tema alluvusse. Selle kohtu sõnul on määruse nr 2201/2003 artikli 3 lõike 1 punkti a viiendas ja kuuendas taandes ette nähtud eristamisega kodakondsuse alusel soovitud ära hoida, et taotleja saavutab sihipäraste võtetega selle, et tunnustatakse asja allumist teatud riigi kohtutele.
- 13 Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien (tsiviilasju lahendav liidumaa kohus Viinis, Austria) jättis 29. juuni 2020. aasta määrusega Bezirksgericht Döblingi (Döblingi esimese astme kohus) määruse muutmata.
- 14 OE esitas selle määruse peale kaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule Oberster Gerichtshofile (Austria kõrgeim üldkohus).
- 15 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et määruse nr 2201/2003 artikli 3 lõike 1 punkti a viiendas ja kuuendas taandes ette nähtud eristamine asjaomase isiku riigis tegeliku viibimise aja kestuse järgi põhineb üksnes kodakondsuse kriteeriumil. Meenutades, et on isikuid, kes on sündinud ja kasvanud liikmesriigis, ilma et neil oleks selle riigi kodakondsus, leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et sellest kriteeriumist ei nähtu asjaomase isiku integreerumise ja asjaomase liikmesriigiga lähedase seose olemasolu osas piisavalt olulist erinevust. Seetõttu kahtleb ta, kas määruse nr 2201/2003 nendest sätetest tulenev erinev kohtlemine on kooskõlas kodakondsuse alusel diskrimineerimise keelu põhimõttega, mis on tagatud ELTL artiklis 18.
- 16 Kui selline erinev kohtlemine peaks olema diskrimineerimiskeelu põhimõttega vastuolus, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus veel teada, millised õiguslikud tagajärjed oleksid sellel nüisuguses kohtuvaidluses nagu põhikohtuasjas.
- 17 Neil asjaoludel otsustas Oberster Gerichtshof (Austria kõrgeim üldkohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas [määruse nr 2201/2003] artikli 3 [lõike 1] punkti a kuues taane on vastuolus ELTL artiklis 18 tunnustatud diskrimineerimiskeelu põhimõttega, kuna näeb ette, et olenevalt avaldaja kodakondsusest võib ta selleks, et tema avaldus alluks elukohajärgse riigi kohtule, olla riigis viibinud lühemat aega, kui on sätestatud selle määruse artikli 3 [lõike 1] punkti a viiendas taandes?

2. Juhul kui esimesele küsimusele vastatakse jaatavalt:

Kas diskrimineerimiskeelu põhimõtte selline rikkumine toob kaasa olukorra, kus [määruse nr 2201/2003] artikli 3 [lõike 1] punkti a viienda taande põhireegli kohaselt peavad kõik avaldajad olenemata kodakondsusest olema elukohajärgse riigi kohtualluvusele tuginemiseks elanud riigis 12 kuud, või on asjaomane tähtaeg kõikide avaldajate puhul kuus kuud?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

- 18 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas ELTL artiklis 18 tagatud kodakondsuse alusel diskrimineerimise keelu põhimõttega on vastuolus see, kui viibimiskoha liikmesriigi kohtualluvuse tekkimiseks, nagu see on ette nähtud määruse

nr 2201/2003 artikli 3 lõike 1 punkti a kuuendas taandes, nõutakse avalduse esitajalt vahetult enne avalduse esitamist kuus kuud lühemat minimaalset riigis viibimise kestust võrreldes selle määruse artikli 3 lõike 1 punkti a viiendas taandes ette nähtuga, põhjusel et asjaomane isik on selle liikmesriigi kodanik.

- 19 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt nõuab diskrimineerimiskeelu või võrdse kohtlemise põhimõtte, et sarnaseid olukordi ei käsitletaks erinevalt ja erinevaid olukordi ei käsitletaks ühtemoodi, välja arvatud juhul, kui selline kohtlemine on objektiivselt põhjendatud (vt eelkõige 17. detsembri 2020. aasta kohtuotsus Centraal Israëlitisch Consistorie van België jt, C-336/19, EU:C:2020:1031, punkt 85, ning 25. märtsi 2021. aasta kohtuotsus Alvarez y Bejarano jt vs. komisjon, C-517/19 P ja C-518/19 P, EU:C:2021:240, punktid 52 ja 64).
- 20 Olukordade sarnasust hinnatakse kõigi neid iseloomustavate asjaolude seisukohast. Need asjaolud tuleb kindlaks teha ja neid hinnates tuleb arvestada eeskätt selle liidu akti eset ja eesmärki, mis asjaomase eristamise ette näeb. Lisaks tuleb arvesse võtta selle valdkonna põhimõtteid ja eesmärke, kuhu vastav õigusakt kuulub (vt eelkõige 6. juuni 2019. aasta kohtuotsus P. M. jt, C-264/18, EU:C:2019:472, punkt 29 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsus HK vs. komisjon, C-460/18 P, EU:C:2019:1119, punkt 67).
- 21 Euroopa Kohus on ka otsustanud kohtuliku kontrolli osas, mida tehakse liidu seadusandja poolt võrdse kohtlemise põhimõtte järgimise üle, et viimasel on talle antud pädevuse teostamisel lai kaalutusõigus, kui tema tegevusega kaasneb poliitiliste, majanduslike ja sotsiaalsete valikute tegemine ning kui tal tuleb anda keerulisi arvamusi ja hinnanguid. Seega, nimetatud valdkonnas võetud meetme õiguspärasust saab mõjutada üksnes asjaolu, et meede on pädevate asutuste taotletavat eesmärki arvestades ilmselgelt sobimatu (vt eelkõige 6. juuni 2019. aasta kohtuotsus P. M. jt, C-264/18, EU:C:2019:472, punkt 26).
- 22 Ent isegi sellise kaalutusõiguse korral peab liidu seadusandja nimetatud kohtupraktika järgi tegema oma valiku objektiivsete ja asjaomaste õigusnormidega taotletava eesmärgi seisukohast sobivate kriteeriumide alusel (6. juuni 2019. aasta kohtuotsus P. M. jt, C-264/18, EU:C:2019:472, punkt 27).
- 23 Neid meelde tuletatud põhimõtteid silmas pidades tuleb kontrollida, kas eelkõige määruse nr 2201/2003 artikli 3 lõike 1 punktis a sätestatud kohtualluvuse eeskirjade eesmärki silmas pidades on avalduse esitaja OE – kelle harilik viibimiskoht on muu liikmesriigi kui tema kodakondsusjärgse liikmesriigi territooriumil ja kes pöördub abielu lahutamiseks selle liikmesriigi kohtusse – olukorras, mis ei ole võrreldav selle liikmesriigi kodanikust avaldaja olukorraga, mis tähendab, et diskrimineerimiskeelu põhimõttega ei ole vastuolus nõuda esimesena nimetatud isikult, et ta oleks enne avalduse esitamist viibinud sama liikmesriigi territooriumil pikema aja vältel.
- 24 Määruse nr 2201/2003 põhjendusest 1 nähtuvalt aitab see määrus luua vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevat ala, kus on tagatud isikute vaba liikumine. Sel eesmärgil on määruse II ja III peatükis kehtestatud eeskätt abielulahutuse asjade kohtualluvust ning niisugustes asjades tehtud kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist reguleerivad eeskirjad, mille eesmärk on tagada õiguskindlus (25. novembri 2021. aasta kohtuotsus IB (abikaasa harilik viibimiskoht – lahutus), C-289/20, EU:C:2021:955, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 25 Selles kontekstis tuleb märkida, et nimetatud määruse II peatükki kuuluvast artiklist 3 on kehtestatud üldised kohtualluvuse kriteeriumid abielulahutuse, lahusele ja abielu kehtetuks tunnistamise puhul. Need objektiivsed, alternatiivsed ja välistavat laadi kriteeriumid lähtuvad vajadusest õigusnormide järele, mis oleksid kohandatud abielu lahutamisele kaasnevate vaidluste spetsiifilistele vajadustele (25. novembri 2021. aasta kohtuotsus IB (abikaasa harilik viibimiskoht – lahutus), C-289/20, EU:C:2021:955, punkt 32 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 26 Sellega seoses tuleb täheldada, et kuigi määruse nr 2201/2003 artikli 3 lõike 1 punkti a esimene kuni neljas taane osutavad otsesõnu abikaasade ja kostja hariliku viibimiskoha kriteeriumile, lubavad määruse artikli 3 lõike 1 punkti a viies ja kuues taane määrata kohtualluvuse vastavalt *forum actoris*'e põhimõttele (25. novembri 2021. aasta kohtuotsus IB (abikaasa harilik viibimiskoht – lahutus), C-289/20, EU:C:2021:955, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 27 Viimasena nimetatud sätted annavad nimelt abielulahutusega seotud asjad teatud tingimustel selle liikmesriigi kohtute alluvusse, mille territooriumil on avalduse esitaja harilik viibimiskoht.
- 28 Selle määruse artikli 3 lõike 1 punkti a viies taane sätestab niisuguse kohtualluvuse juhul, kui avaldaja on selles riigis viibinud vähemalt aasta vahetult enne avalduse esitamist, samas kui kohtualluvuse puhul sama määruse artikli 3 lõike 1 punkti a kuuenda taande alusel on vahetult enne avalduse esitamist avaldajalt nõutud riigis viibimise aeg kuus kuud lühem, kui ta on asjaomase liikmesriigi kodanik (13. oktoobri 2016. aasta kohtuotsus Mikołajczyk, C-294/15, EU:C:2016:772, punkt 42).
- 29 Euroopa Kohtu praktikast nähtub, et kohtualluvuse eeskirjade, mis on ette nähtud määruse nr 2201/2003 artiklis 3, sealhulgas lõike 1 punkti a viiendas ja kuuendas taandes, eesmärk on tagada tasakaal ühelt poolt isikute Euroopa Liidus liikumise – eelkõige kaitstes abikaasa õigusi, kes abielukriisi tõttu lahkus ühise viibimiskoha liikmesriigist – ja teiselt poolt õiguskindluse vahel, eelkõige teise abikaasa puhul, tagades, et avalduse esitaja ning selle liikmesriigi vahel, mille kohtute alluvusse kuulub abielu lahutamine, oleks tegelik seos (vt selle kohta 13. oktoobri 2016. aasta kohtuotsus Mikołajczyk, C-294/15, EU:C:2016:772, punktid 33, 49 ja 50, ning 25. novembri 2021. aasta kohtuotsus IB (abikaasa harilik viibimiskoht – lahutus), C-289/20, EU:C:2021:955, punktid 35, 44 ja 56).
- 30 Selle eesmärgi seisukohast, millega soovitakse tagada tegeliku seose olemasolu liikmesriigiga, mille kohtute alluvusse asi kuulub, ei ole aga liikmesriigi kodanikust avaldaja, kes lahkus abielukriisi tõttu abielupaari ühisest harilikust viibimiskohast ja otsustab pöörduda tagasi oma päritoluriiki, põhimõtteliselt sarnases olukorras avaldajaga, kellel ei ole selle liikmesriigi kodakondsust ning kes asub sinna elama abielukriisi tõttu.
- 31 Nimelt esimeses olukorras, ilma et abikaasa kodakondsus oleks piisav, et saaks kindlaks teha, kas määruse nr 2201/2003 artikli 3 lõike 1 punkti a kuuenda taande kriteeriumid on täidetud, on siiski juba võimalik hinnata selle abikaasa seotust asjaomase liikmesriigiga seetõttu, et ta on selle liikmesriigi kodanik, ning tal on kahtlemata viimati nimetatud liikmesriigiga institutsioonilised ja õiguslikud sidemed ning reeglina ka kultuurilised, keelelised, sotsiaalsed, perekondlikud ja varanduslikud sidemed. Isegi üks selline side võib seega juba aidata kaasa sellise tegeliku seose kindlakstegemisele, mis peab avalduse esitajat ühendama liikmesriigiga, mille kohtute alluvusse asi kuulub.

- 32 Sellist hinnangut kinnitavad kaalutlused, mis on toodud A. Borrási selgitava aruande abieluasjade kohtualluvust ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist käsitleva konventsiooni ehk II Brüsseli konventsiooni (EÜT 1998, C 221, lk 1) – mida võeti arvesse määruse nr 2201/2003 koostamisel – kohta punktis 32. Nendes kaalutlustes on märgitud, et kodakondsuse kriteerium, mis on nüüd sätestatud määruse nr 2201/2003 artikli 3 lõike 1 punkti a kuuendas taandes, „tagab, et esineb juba seos asjaomase liikmesriigiga“.
- 33 Sama ei kehti tavaliselt juhul, kui üks abikaasa otsustab abielukriisi tõttu kolida liikmesriiki, mille kodanik ta ei ole. Nimelt ei olnud sellel abikaasal enne abiellumist harilikult selle liikmesriigiga samasuguseid sidemeid kui selle liikmesriigi kodanikul. Avalduse esitaja ja liikmesriigi, kelle kohtute alluvusse kuulub asjaomase abielu lahutamine, seose tugevust võib seega mõistlikult kindlaks määrata muude tegurite abil, nagu käesoleval juhul nõue, et avaldaja oleks elanud vahetult enne avalduse esitamist selle liikmesriigi territooriumil piisavalt kaua, vähemalt ühe aasta jooksul.
- 34 Lisaks põhineb selles liikmesriigis, mille kohtute alluvusse kuulub asja arutamine, vahetult enne avalduse esitamist nõutud minimaalse tegeliku viibimise aja erinev pikkus tulenevalt sellest, kas avalduse esitaja on selle liikmesriigi kodanik või mitte, objektiivsel asjaolul, mis on avaldaja abikaasale tingimata teada, nimelt tema abikaasa kodakondsusel.
- 35 Sellega seoses tuleb märkida, et alates hetkest, mil abikaasa lahkub abielukriisi tõttu abielupaari harilikust viibimiskohast ja pöördub tagasi selle liikmesriigi territooriumile, mille kodanik ta on, et luua seal uus harilik viibimiskoht, võib teine abikaasa eeldada, et vajaduse korral võidakse esitada abielu lahutamise avaldus selle liikmesriigi kohtutele.
- 36 Kuna selle teise abikaasa õiguskindluse tagamine on vähemalt osaliselt tagatud institutsionaalse ja õigusliku sidemega, mis on tema abikaasal kodakondsuse kaudu selle liikmesriigiga, kelle kohtute alluvusse kuulub asjaomase abielu lahutamine, siis ei ole ilmselgelt sobimatu, et liidu seadusandja võttis seda seost arvesse selle liikmesriigi territooriumil, mille kodanik avalduse esitaja on, nõutud tegeliku viibimise aja pikkuse kindlaksmääramisel, sest see seos eristab viimase olukorda sellise avaldaja olukorrast, kes ei ole asjaomase liikmesriigi kodanik.
- 37 On tõsi, et liidu seadusandja poolt määruse nr 2201/2003 artikli 3 lõike 1 punkti a viiendas ja kuuendas taandes tehtud eristus põhineb eeldusel, et kodanikul on oma päritoluriigiga tavaliselt tihedamad sidemed kui isikul, kes ei ole asjaomase riigi kodanik.
- 38 Arvestades siiski eesmärki tagada tegelik seos avalduse esitaja ja liikmesriigi vahel, kelle kohtute alluvusse kuulub asjaomase abielu lahutamine, ei saa määruse nr 2201/2003 artikli 3 lõike 1 punkti a kuuendas taandes ette nähtud avaldaja kodakondsusel põhineva kriteeriumi objektiivset laadi kahtluse alla seada, ilma et seataks kahtluse alla liidu seadusandja kaalutusõigust, mis viimasele on antud selle kriteeriumi kehtestamiseks.
- 39 Ka on Euroopa Kohus leidnud asjaomase isiku kodakondsusel põhineva kriteeriumi kohta, et kuigi marginaalsetel juhtumitel võib üldise ja abstraktse regulatsiooni kehtestamine üksikjuhtumitel kaasa tuua negatiivse mõju, ei saa liidu seadusandjale ette heita kategooriate kasutamist, kui see ei ole taotletavat eesmärki arvestades oma olemuselt diskrimineeriv (vt analoogia alusel 16. oktoobri 1980. aasta kohtuotsus *Hochstrass vs. Euroopa Kohus*, 147/79, EU:C:1980:238, punkt 14, ja 15. aprilli 2010. aasta kohtuotsus *Gualtieri vs. komisjon*, C-485/08 P, EU:C:2010:188, punkt 81).

- 40 Käesoleval juhul ei saa liidu seadusandjat pidada rangeks, kui ta tugines *forum actoris*'e kohtualluvuseeskirja kohaldamisel osaliselt avalduse esitaja kodakondsuse kriteeriumile, et hõlbustada tegeliku seose kindlakstegemist liikmesriigiga, kelle kohtute alluvusse kuulub asjaomase abielu lahutamine, seades selle liikmesriigi kodaniku abielu lahutamise avalduse vastuvõetavuse tingimuseks lühema selles liikmesriigis varem viibimise aja, kui on nõutud avaldajalt, kes ei ole selle liikmesriigi kodanik.
- 41 Sellest järeldub, et arvestades eesmärki tagada tegelik seos avalduse esitaja ja liikmesriigi vahel, kelle kohtute alluvusse kuulub asjaomase abielu lahutamine, ei kujuta liidu seadusandja poolt avaldaja kodakondsuse kriteeriumi alusel määruse nr 2201/2003 artikli 3 lõike 1 punkti a viiendas ja kuuendas taandes tehtud eristus endast erinevat kohtlemist kodakondsuse alusel, mis on ELTL artikli 18 järgi keelatud.
- 42 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele küsimusele vastata, et ELTL artiklis 18 tagatud kodakondsuse alusel diskrimineerimise keelu põhimõtet tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus, kui avalduse esitaja viibimiskoha liikmesriigi kohtualluvuse tekkimiseks, nagu see on ette nähtud määruse nr 2201/2003 artikli 3 lõike 1 punkti a kuuendas taandes, nõutakse avalduse esitajalt vahetult enne avalduse esitamist kuus kuud lühemat minimaalset riigis viibimise kestust võrreldes selle määruse artikli 3 lõike 1 punkti a viiendas taandes ette nähtuga, põhjusel et asjaomane isik on selle liikmesriigi kodanik.

Teine küsimus

- 43 Esimesele küsimusele antud vastust arvestades ei ole teist küsimust vaja analüüsida.

Kohtukulud

- 44 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

ELTL artiklis 18 tagatud kodakondsuse alusel diskrimineerimise keelu põhimõtet tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus, kui avalduse esitaja viibimiskoha liikmesriigi kohtualluvuse tekkimiseks, nagu see on ette nähtud nõukogu 27. novembri 2003. aasta määruse (EÜ) nr 2201/2003, mis käsitleb kohtualluvust ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist kohtuasjades, mis on seotud abieluasjade ja vanemliku vastutusega, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1347/2000, artikli 3 lõike 1 punkti a kuuendas taandes, nõutakse avalduse esitajalt vahetult enne avalduse esitamist kuus kuud lühemat minimaalset riigis viibimise kestust võrreldes selle määruse artikli 3 lõike 1 punkti a viiendas taandes ette nähtuga, põhjusel et asjaomane isik on selle liikmesriigi kodanik.

Allkirjad